

Я зиркнув на годинник. П'ять хвилин давно вже минули. Як і було написано в інструкції поводження із собакою, я тричі свиснув. Жуль хутко підбіг і скористався тим, що двері відчинилися: до садку увійшла дівчинка з мамою та черепахою у великій центрифусі для салату. Як і першого разу проігнорувавши ліфт і мене, пес кинувся вгору по сходах. Він чекав на мене біля дверей і витирав лапи об килимок, а якийсь мотоцикліст, знявши шолом, тим часом присів і уважно розглядав зад собаки. Певно, то був ветеринар, терміново надісланий «30 мільйонами друзів».

— Добре зробив Осман, викликавши нас, — сказав мотоцикліст нарешті, підводячись. — Швиденько складу акт — і подаємо скаргу. Гарного дня!

Він викликав ліфт, надиктовуючи спостереження у телефон. Секретарка відчинила на третій дзвінок і провела нас прямо до оглядової.

— Цікаві у вас стосунки, — замість привітатися пробурмотів Ерік Вонг. Він стояв, заклавши руки за спину.

Вонг — азіат аскетичного вигляду незрозумілого віку — був вбраний у довжелезний светр із фіолетового кашеміру.

— Жуле, це наша перша зустріч, — повів він сумним тоном, присівши по-турецьки перед псом — так, аби їхні голови опинилися на одному рівні. — Тож вітаю тебе у цій гавані миру і рівноваги!

Згадана «гавань» містила татамі, невеличкий кам'яний сад і паперові ліхтарики. Віконниці були щільно зачинені, а кімнатою розливалася спокійна музика — достоту як у масажному салоні. Дзюркотів фонтанчик із янголом зі зміїною головою, приємно пахла ароматизована свічка.

Терапевт дивився псу просто в очі — і Жуль не відводив погляду. Вони ніби обмінювались якоюсь важливою інформацією. Дихання Жуля поволі заспокоїлося, немов приміряючись до розміреного подиху свого візаві. Раптом Вонг розсміявся. Я запитав, у чому річ. Лікар, не обертаючись, клацнув пальцями, наказуючи мені мовчати, і показав униз. Я був змушений опуститися, притулитися до стіни і чекати завершення їхнього спілкування.

— Ментальні образи, які він мені показав, підтверджують те, що я побачив з вікна, — заявив Вонг, підвівшись із дивовижною гнучкістю. — Він вважає вас псом.

Я заперечив, нагадавши, що ми завітали лише для того, аби нам підписали довідку про те, що Жуль — не скажений пес.

— Даремно ви так, — твердо, але люб'язно спростував мої доводи Вонг. — Це ж похвала. Для нього ви не якась там звичайна людина, для нього ви — рівний! Колега. Повірте, серед собак-поводирів це дуже рідкісний випадок. Судячи з баченого, ви рятували Жуля і його власницю.

Я втратив мову. Та потім подумав, що доктор Осман міг розповісти Вонгові про нашу зустріч в Орлі. А він одразу додав:

— Чому ви не сіли на поїзд?

Я стиснув пальці, аби хоч трохи заспокоїти збентежене серце. Намагаючись не хвилюватися, я змалював поведінку Жуля на вокзалі. Та лікар зупинив мене жестом руки.

— Просто слідуйте за ним — і не ставте зайвих запитань. Пес не має сумнівів — відповідь йому заздалегідь відома. Якби мені довелось описувати всі випадки, коли тварина знаходила господаря на відстані у сотні кілометрів (часом у геть невідомих місцях), ці записи не вмістились би до моєї бібліотеки! Що то за пляж, де він гасає разом із молодією жінкою й вами? Спогад чи мета?

Однак я відповів запитанням:

— Ви що, думки читаєте?

— Ні, що ви! Усе це мені розповідає пес. Є тільки один головний принцип: наше щире бажання спілкуватись утворює ментальний зв'язок. Тварини ж тільки на це й чекають — і миттю вловлюють наш настрій! Бачте, єдина їхня проблема: це бути правильно зрозумілими. І якщо ми їх не розуміємо, то вони розцінюють це як вияв ворожого ставлення або покарання. Саме це лежить в основі шістдесяти відсотків непорозумінь, з якими мені доводиться мати справу. Решту тридцять спричиняє смуток їхніх власників — тварини ніби всотують його, і він спотворює їхню поведінку. Та

в обох випадках справа в агресії чи моральному виснаженні. Шкода вас засмучувати, та в Жуля спостерігається і те, й інше. Звісна річ, я випишу довідку для Османа. Ніяких уколів Жулеві не робитимуть — адже його побили. Та якщо ви теж залишите цього пса — він точно стане небезпечним для оточуючих.

Я відчув холодний піт на спині. А доктор вів далі:

— Для Жуля світ обертається навколо вас. Він обрав вас своїм референтом — і водночас учнем.

Я ковтнув слину і наважився запитати:

— Чому ви так вирішили?

— Побачив це, коли спостерігав за вами з вікна. Він кинув вам м'яч. Це не просто честь: це ознака взаємної довіри. Дія, спрямована від домінуючого до домінуючого. Однак ви продемонстрували, що не знаєте правил гри. Тож пес узагалі від неї відмовився. Він не знає, як вас перевиховати — і це турбує його. Проте він хоче довести вас до своєї власниці. Бо відчуває, що саме такого захисника вона потребує. Тож він наполегливо прагне вас поєднати.

Старанно приховуючи свою схвильованість, я іронічно зауважив:

— А ви впевнені, що не перебільшуєте з антропоморфізмом?

Лікар зверхньо випнув підборіддя.

— Якби ви мали рацію, то люди не віддавали би за кожен візит до мене чотириста євро! Ні, месє, тут немає ні антро-, ані песоморфізму. Просто я вслухаюсь у вібрації, глумачу їх мовою, зрозумілою для представників мого роду, і — головне — перекладаю їхні вибачення.

— Що, вибачення?

— Тварини надзвичайно чутливі до брехні, кривди та зради. У більшості випадків рак у них виникає внаслідок неухважного ставлення власника. Агресивність же тварини — це її остання спроба повідомити господаря про його помилку, коли інші сигнальні системи вже вичерпано. От, скажімо, власниця Жуля — як її звати?

— А він вам хіба цього не сказав?

— Месє, у мене немає часу на жарти! Ви бачили чергу в приймальні? Я погодився прийняти вас поза чергою, тож не випробуйте мого терпіння!

— Її звати Аліса.

— Аліса зрадила Жуля, ставши самостійною. Їй уже не потрібний його погляд, хоча він був змушений дивитися замість неї. Це він мені показав. А ви, допомігши їй у ситуації, коли він був безсилий... здається, в аеропорту, під час посадки?

— Ви не помилились.

— Якби ви потрапили після цього на територію Жуля, він відчував би образу і ревності. Але території більше немає. Тож він вирішив віддати Алісу вам. Аби через вас повернути собі владу над нею. Той самий прийом, що й у грі в м'яч. Проте якщо ви не здатні прийняти Алісу, то брешете Жулю. Зраджуєте надію, яку він на вас покладав. Надію повернути собі господарку через подарунок, який він вам зробив.

— Він що, хоче, аби ми втрюх утворили... як би це сказати... родину?! — слабким голосом запитав я, вкотре ковтнувши слину.

— От бачите, антропоморфізм — це більше ваші фантазії, аніж мої! Жулє просто дарує Алісі нового пса — от і все. Так — через вас — він знову буде разом із нею.

І Вонг, глибоко зітхнувши, склав руки перед носом.

— Схожу проблему — я називаю це явище «абандонитом»¹ — має папуга, який чекає своєї черги. Відколи його самичка знеслася, птахів розлучено, вони не бачаться, а власник так пишається цим новонародженим, що геть занедбав Шоколадку. І папуга відповідає йому тим самим. До слова (і це зовсім не лікарська таємниця), власник Шоколадки — колишній жокей. Він сердився на свого коня, бо був уже не в тому віці, щоби його сідлати. Тож усю свою вимогливість він переніс на бідолашного папугу, ніби хотів, щоби того вписали до «Книги рекордів Гіннеса». Авжеж, Шоколадка — дуже здібний птах: аби догодити господареві, він вивчив три тисячі слів, та відколи перестав бути центром усесвіту, влаштував жокеєві безмовний страйк.

— А я тут до чого?

Вонг трохи помовчав — ніби не без зусиль виводив себе з тваринної логіки, аби спуститися на нижчий рівень людських думок. Відвівши від мене погляд, він пробурмотів:

— *Пес, який бачив за неї.*

Він повернувся до свого столу, сів, відкрутив ковпачок з масивної ручки *Montblanc* і вийняв чистий бланк.

— Залишений лабрадор, який навчає людину, аби повернути собі свою колишню підопічну сліпу. Кращого початку годі й бажати! Унікальний випадок! Гаразд, я спробую йому допомогти.

Я думав, що він заповнює рецепт — а насправді він робив нотатки для своєї наступної книжки. Жодної поради для вирішення проблем Жуля від Вонга я не отримав — однак цікавий сюжет він знайшов!

— Слідуйте за його інстинктом, відповідайте на всі його очікування — і він більше ніколи ні на кого не нападе, — виснував лікар за три хвилини, знову закрутивши свій дорогий *Montblanc*. — І не забувайте, що будь-який лабрадор — це передусім мисливець! Гонча. Він веде вас до своєї хазяйки. Не розчаруйте собаку — і тримайте мене у курсі.

І я пішов, так і не зрозумівши, з ким зустрічався: з управним шахраєм, геніальним медіумом чи звичайним пристосованцем у вічних пошуках натхнення. Однак Вонгові вдалося створити між нами новий зв'язок: Жуль також мав перетворитися на книжкового персонажа. На плід уяви сторонньої людини. Коли я надихнув свою матір на роман, він розійшовся накладом шістьдесят тисяч примірників — і це був найбільший успіх у моєму житті. Зважаючи на авторитет автора, пес, без сумніву, мав перевершити мою славу.

¹ Від франц. *abandon* — відмова, занехаяність, занедбаність.